

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ALKOHOLIO KONTROLĖS ĮSTATYMO NR. I-857 16
ir 18 STRAIPSNŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai:

2017 m. birželio 1 dieną priimtos Lietuvos Respublikos Alkoholio kontrolės įstatymo pataisos, atskirais etapais įsigaliojusios nuo 2018 m. sausio 1 d. ir 2020 sausio 1 d., stipriai sugriežtino alkoholio kontrolę Lietuvoje.

Įvedus griežtus ribojimus, ėmė ryškėti alkoholio kontrolės reguliavimo trūkumai. Moksliniai tyrimai rodo, kad Lietuvoje jau dešimtmetį sistemingai mažėja suvartojamo alkoholio kiekis, keičiasi gyventojų įpročiai, pereinant nuo stipriųjų alkoholinių gėrimų iki silpnesnių. Stipriai sugriežtinta alkoholio kontrolė kuria nepasitikėjimo žmonėmis kultūrą, skatina alkoholinių gėrimų kaupimą, išgertuvių kultūrą, žmonių dalyvavimą šešėlinėje ekonomikoje ir tolerancijos šešėliui didėjimą.

Siekiant efektyvios alkoholio kontrolės politikos, šiuo įstatymo projektu siūloma ne panaikinti 2018-2020 m. įsigaliojusias alkoholio kontrolės priemones, o patobulinti esamą reguliavimą smulkiais pataisomis.

Įstatymo projekto tikslas – vadovaujantis gerąja užsienio valstybių praktika ir tarptautinių tyrimų duomenimis, įteisinti smulkias alkoholio kontrolę švelninančias priemones, siekiant formuoti adekvatų balansą tarp visuomenės ir asmens sveikatai palaikyti būtinų alkoholio politikos suvaržymų ir kultūringo, rizikos nekeliančio požiūrio į alkoholio vartojimą.

Įstatymo projekto uždavinys – įteisinti smulkias pokyčius alkoholio kontrolės politikoje, atsisakant perteklinių ir efektyvių rezultatų neduodančių nuostatų alkoholio prekybos ir prekybos viešojo maitinimo įstaigose srityse.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai:

Įstatymo projekto iniciatorius yra Seimo narys Andrius Bagdonas.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai:

Įmonėms, Europos juridiniams asmenims ir jų filialams, prekiaujantiems alkoholiniais gėrimais stacionariosiose viešojo maitinimo vietose, jų turima neterminuota mažmeninės prekybos alkoholiniais gėrimais licencija suteikia teisę aptarnauti pirkėjus lauko sąlygomis ne didesniu kaip 80 metrų atstumu nuo stacionariosios viešojo maitinimo vietos įrengtose aptarnavimo vietose (zonose).

Rugsėjo 1 d. prekyba alkoholiniais gėrimais yra draudžiama. Tačiau dabar galiojantis įstatymas nenumato sąlygų, kurioms esant, šis draudimas galėtų būtų perkeliamas į kitą dieną. Rugsėjo 1 d. sutapus su savaitgaliu, daugelis ugdymo įstaigų mokslo metų pradžios šventę perkelia į artimiausią darbo dieną. Susidaro situacija, kuomet prekyba alkoholiu draudžiama ne mokslo metų pradžios šventės dieną, o kalendorinę rugsėjo 1 d.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama:

Įstatymo projektu siūloma:

1) Leisti juridiniams asmenims, turintiems neterminuotas mažmeninės prekybos alkoholiniais gėrimais licencijas, aptarnauti pirkėjus lauko sąlygomis ne didesniu kaip 80 metrų atstumu nuo stacionariosios viešojo maitinimo vietos.

Dabartinis reguliavimas sukelia praktinių nepatogumų viešojo maitinimo įstaigų lankytojams šiltuoju metų laikotarpiu, ypač paveikia kurortinių savivaldybių maitinimo įstaigas, tačiau jokio realaus poveikio alkoholio vartojimo mažinimui neturi. Todėl siūlome supaprastinti reguliavimą maitinimo įstaigoms, suteikiant galimybę aptarnauti pirkėjus lauko sąlygomis ne didesniu nei 80 metrų atstumu nuo stacionariosios viešojo maitinimo vietos.

2) Nustatyti, kad atvejais, kuomet rugsėjo 1 d. sutampa su laisvadieniu, alkoholio prekyba būtų draudžiama artimiausią darbo dieną.

Toks pokytis padėtų užtikrinti efektyvesnę prekybos alkoholiu kontrolę atvejais, kai kalendorinė rugsėjo 1 d. nesutampa su faktine mokslo metų pradžios šventės diena ugdymo įstaigose.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta:

Neigiamų pasekmių nenumatoma – įvairūs moksliniai tyrimai jau dešimtmetį rodo mažėjantį alkoholinių gėrimų suvartojimą.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai:

Priimtas įstatymas turės teigiamą poveikį šešėlinės ekonomikos mažinimui, kadangi mažins paskatas alkoholinius gėrimus įsigyti nelegaliais būdais.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Priimtas įstatymo projektas turėtų teigiamą poveikį verslo plėtrai, nes sustiprintų smulkių Lietuvos alkoholio gamintojų ir prekybininkų galimybes tiekti alkoholinius gėrimus maitinimo įstaigose lauke.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios:

Įstatymą inkorporuojant į teisinę sistemą, kitų įstatymų priimti, keisti ar pripažinti netekusiais galios nereikės.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka:

Įstatymo projektai parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

11. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus:

Įstatymų projektai atitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos teisės aktus.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti:

Įstatymams įgyvendinti įgyvendinamųjų teisės aktų priimti nereikės.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais):

Įstatymo įgyvendinimui nereikės papildomų valstybės biudžeto lėšų.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados:

Rengiant įstatymo projektą specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis:

Reikšminiai Įstatymų projektų žodžiai, kurių reikia šioms projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną „Eurovoc“, yra „alkoholis“, „prekyba alkoholiu“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.

Teikia

Seimo narys

Andrius Bagdonas